

Díky velkorysému daru společnosti ČEZ se sbírka Západočeské galerie v Plzni obohatí o významnou kolekci koláží Jiřího Koláře

14.1.2025 - Karel Samec | Skupina ČEZ

Kolekce, kterou společnost ČEZ Západočeské galerii v Plzni věnuje, obsahuje 66 prací Jiřího Koláře v různých technikách, které tento evropsky proslulý český umělec žijící v Paříži používal (koláže, chiasmáže, roláže, proláže, muchláže atd.). Jedná se o tvorbu z časového rozpětí 60. až 90. let 20. století, přičemž nejstarší koláž pochází z roku 1957.

„V momentě, kdy tento vzácný konvolut Kolářovy tvorby zaevidujeme a odborně zpracujeme, začneme plánovat jeho vystavení v Západočeské galerii, abychom s ním seznámili odbornou i širší veřejnost. Společnosti ČEZ patří náš obrovský dík,“ podotýká k daru ředitel Západočeské galerie v Plzni Roman Musil, který právě dnes tento výjimečný dar symbolicky převzal od členky představenstva ČEZ Michaely Chaloupkové.

„Smyslem umění není ležet v depozitáři, ale přinášet radost co nejširšímu okruhu lidí. Jsme rádi, že díky dohodě se Západočeskou galerií budou milovníci umění již brzy moci obdivovat abstraktní koláže Jiřího Koláře v důstojném výstavním prostředí a že se této výjimečné kolekci dostane i soustavné odborné péče, jakou výtvarná díla potřebují,“ uvedla Chaloupková.

Mezi čestnými hosty této slavnostní události nechyběli hejtman Plzeňského kraje Kamal Farhan a radní pro oblast kultury, památkové péče a cestovního ruchu **Libor Picka**.

„Pro kraj je to velká čest, že může lidem nabídnout tak mimořádné dílo, kterým koláže Jiřího Koláře bez pochyby jsou. O to víc si cením, že k vidění budou právě v Západočeské galerii v Plzni, která tak získává další cenný a velmi atraktivní unikát do své sbírky. Současně velmi děkuji všem, kdo se podíleli na tom, že se soubor koláží podařilo získat právě naší Západočeské galerii v Plzni,“ řekl k daru hejtman Plzeňského kraje Kamal Farhan.

Vzácným hostem dnešního slavnostního předání byl **Zdeněk Valeš**, někdejší ředitel Západočeské energetiky (ZČE), jehož přičiněním byla Kolářova díla shromážděna. Samotná geneze sbírky Jiřího Koláře je velmi zajímavá. Jak už to bývá, je spojena s trochou náhody a především s osobností někdejšího ředitele regionální energetické společnosti ZČE, jejíž činnosti postupně převzaly specializované společnosti ze skupiny ČEZ. *„Krátce po sametové revoluci jsem byl služebně v pařížském sídle EdF (Électricité de France (EdF) je francouzská společnost zabývající se výrobou a distribucí elektřiny – pozn. ed.) a na stěnách si všiml obrazů. Hned jsem věděl, že jde o dílo našeho básníka a malíře Jiřího Koláře, které jsem znal,“* vybavuje si Zdeněk Valeš. V EdF mu ochotně předali adresu bydliště tehdy stále ještě ve francouzském exilu pobývajícího českého umělce. Ačkoli nebyl Zdeněk Valeš ohlášen, Jiří Kolář jej přijal. Padli si do oka, možná i proto, že pan Valeš, coby člověk od ‚fochu‘, opravil v předlistopadovém Československu perzekvovanému umělci porouchanou elektroinstalaci. *„Nesvítilo mu světlo; požádal jsem ho o židli, že jsem vlastně taky elektrikář, a dal mu to do kupy,“* vypráví Valeš s úsměvem. Kolář jej pak vzápětí požádal, jestli by mu něco v předstihu nevzal domů do Čech, kam se plánoval vrátit. *„Říkal jsem mu, že k obrazům není žádný pasport a měl jsem obavy, že při jejich náhodném odhacení na hranicích může nastat problém. Kolář nad tím mávl rukou. Hodte to pod sedačku, když tak to pak zpátky nějak dostaneme,“* vzpomíná po více než 30 letech Valeš. Ke konci tisíciletí následoval Kolářův návrat do České republiky a nabídka na odkup sbírky koláží a následně jejich vystavení v plzeňských prostorách dnešní ČEZ v

Guldenerově ulici. „Plácli jsme si. Základem pro dohodu bylo podle mne hned naše první pařížské setkání,“ dodává Zdeněk Valeš.

Jiří Kolář (1914-2002)

Jeden z nejvýznamnějších českých umělců druhé poloviny dvacátého století. Svou kariéru začal jako výtvarník samouk, básník a překladatel. Narodil se v Protivíně, většinu života však prožil na Kladně. V roce 1932 se vyučil truhlářem. Pracoval jako dělník a později jako redaktor novin. Za války spolu s Jindřichem Chalupeckým založil Skupinu 42 – v té době ovšem nikoli jako výtvarník, ale jako básník. Byl též členem Umělecké besedy. V letech 1952–1953 byl vězněn za svoji kritiku komunismu ve sbírce *Prométheova játra*. V roce 1977 podepsal Chartu 77. Brzy poté, v roce 1979, jemu a jeho ženě nebylo umožněno vrátit se do Československa ze studijního pobytu ze Západního Berlína; od roku 1980 tedy žili v Paříži. V březnu 1981 tam Kolář založil *Revue K* jako čtvrtletně vydávanou publikaci a asociaci věnující se šíření umění české a slovenské diaspory. V roce 1984 Kolář získal francouzské občanství. Především svým výtvarným dílem se řadí mezi uznávané umělce své doby, zejména ve Francii. V roce 1990 byla z iniciativy Jiřího Koláře, Václava Havla a malíře Theodora Pištěka založena Cena Jindřicha Chalupeckého jako soutěž mladých umělců-výtvarníků do 35 let. V roce 1997 se Jiří Kolář s manželkou vrátili do Čech.

Od padesátých let 20. století se Kolář soustředil na výtvarnou tvorbu, ve které experimentoval s různými formami koláže. Vytvořil více než 100 specifických metod koláží, patří mezi ně v první řadě roláž, chiasmáž, muchláž a proláž. Jeho díla jsou zastoupena v nejvýznamnějších světových sbírkách, jako např. MOMA a Guggenheim Museum v New Yorku, Centre Pompidou v Paříži a Sammlung Ludwig v Kolíně nad Rýnem.

<https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/diky-velkorysemu-daru-spolecnosti-cez-se-sbirka-zapadoceske-galerie-v-plzni-obohati-o-vyznamnou-kolekci-kolazi-jiriho-kolare-204908>